

Švošovský turisticko-náučný chodník

i ŠVOŠOVSKÝ TURISTICKO-NÁUČNÝ CHODNÍK

1 HISTÓRIA 2 RYBY 3 NEŽIVÁ PRÍRODA 4 STROMY 5 HMYZ 6 LESNÉ PLODY 7 OBOŽÍVELNÍKY A PLAZY 8 KVETY 9 CICAVICE 10 VTÁKY

Legenda:
 1 HISTÓRIA: 121 rok máke deti sme sa v minulom storočí nehali na pohorách a hocih končoboch, ale svoj čas sme trávil v lese a hrali sme sa aj na horom. "Spacny" boli to krasne časy, ale tak. Dnes sa pohoraj aj na tomto chodníku a potom sa sa hore zrak. Mladému spacy. Švošovské turisticko-náučné chodníka sme mal v úmysle obnoviť tento krasny chodník, sprístupniť neaktívnej postarade veyvosti, postaviť na form náučné tabule a ševičkami a mačkami, spraviť prímie náučníka a krasny zaslúži švošovské obyvateľ. Na končevu turisticko-náučné vyhlá v obci Švošov.
 Chodník v dĺžke 5,6 km na desiatich zastávkach a 191 farebných fotografách so spracovaným textom predstavuje históriu obce Švošov a prírodu v krasnej obci a jeho blízkosti. Príroda sa vďaka bohatému výskytu vlnivých drahov. Vlnky predstavujúce dráhy vetra a bleskov sa rozkladajú na vrstev. Pri výbere dráhov sme sa zamerali na také dráhy, ktoré pozývajú turistu so zvláštnym obdivom a pri ťažkej bitke môže zmerať a pozorovať. Súčasne vidieť krásnu turistickú oddeku (GPS švošov, odbočovníkovi v obci Švošov, podhorákovi v obci Švošov, ale aj ostatným ľuďom a jednot. krasom. Krasí podporať tento projekt a ponoriť sa vypožiť Švošovský turisticko-náučný chodník. Osobitné podakovanie patrí brigádnikom, ktorí spolu na našom prácu obnovili chodník a hľadeli postarade.
 Ing. Milan Ševčík – starosta obce, garant a technická realizácia
 Milan Dždiak – predneda turistického oddelu a organizátor občianskeho združenia štávy chodníka
 Ing. František Beňuš – PhD. – odborník, odborník a grafická realizácia chodníka

Kraj:	Žilinský
Okres:	Ružomberok
Geomorfologická jednotka:	Veľká Fatra
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	vlak Švošov, žel. zast. a pešo 70 m na Staničnú ul.
Východisko:	Švošov, Staničná ul. neďaleko železničnej zastávky
Trasa:	Švošov, žel. zast. - k západu po ul. Skalky - k vyhladke na hrebeni Havrana na žltej turistickej značke - juhovýchodným svahom Havrana - križovatka so žltou turistickou značkou pri studničke pod Hrdošom - juhozápadným svahom Ostrého - Švošov, východný okraj obce
Dĺžka, prevýšenie:	5,6 km, prevýšenie 390 m
Čas prechodu:	2,5 h
Počet zastávok:	11
Náročnosť:	mierne náročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, (takmer) okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2016

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je; na stránke náučného chodníka sú voľne dostupné jeho informačné panely (> .PDF) ako aj virtuálna prehliadka chodníka

Kontakt: Obecný úrad Švošov, Školská 70/2, 034 91 Švošov, tel. 044 / 4391 230

Poznámka: Neďaleko východiska náučného chodníka pri železničnej zastávke Švošov začína Hubovský okruh - náučný chodník.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie starších žiakov.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Švošov. Obec severozápadne od Ružomberka na pravom brehu Váhu v mierne rozšírenej časti jeho prielomovej doliny medzi Ružomberkom a Krpelanmi v severnej časti Velkej Fatry v susedstve obce Hubová. Osídlenie sa tu vyvíjalo popri významnej obchodnej včasnostredovekej ceste kedysi vedúcej dolinou Komjatnej na Oravu a do Poľska. Osada bola založená na zákupnom práve v druhej polovici 15. storočia, jej názov je zrejme odvodený od mena prvého šoltýsa Šóša, prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1551. Dosídlená bola valaským obyvateľstvom. Neskôr patrila panstvu Likava. Okrem ovčiarstva sa obyvatelia zaoberali pltníctvom, drevorubačstvom a poľnohospodárstvom. Za kultúrnu pamiatku bol v roku 2008 vyhlásený strážny domček starej železničnej stanice z roku 1871. Obci dominuje kostol Sedembolestnej Panny Márie z roku 1994. Zo skalnatého hrebeňa severne nad obcou od ocelového križa pod vrcholom Ostrého je výhľad do prielomovej doliny Váhu.

Lubochňa > Náučný chodník Lubochňa dolina

Velká Fatra. Jedno z najrozsiahlejších jadrových pohorí Slovenska s málo narušeným prírodným prostredím medzi Kralovanmi, Hornou Štubňou, Harmancom, Donovalmi, Ružomberkom a Párniceou. Horstvo dosahujúce vrchom Ostredok 1 596 m n. m. je zo severu rozčlenené dolinou Lubochňianky, najdlhšou na Slovensku (cca 20 km), má spoločne severojužne prebiehajúci ústredný chrbát, ktorý sa od Ploskej delí na dva (pôdorys chrbtov má tvar Y). Tektonický vývoj územia s pestrým geologickým podložím a vonkajšie geomorfologické činitele podmienili rôznorodý charakter reliéfu a jeho veľkú členitosť. Granitové a granodioritové jadro je odkryté a vychádza na povrch len v severnej časti pohoria, a to v páse Smrekovica - Vyšná Lipová (medzi Podsuchou a Kantorskou nad Sklabinským Podzámkom). Zvyšnú časť územia pohoria budujú prevažne mezozoické sedimentárne horniny. Zjavne kontrastujú východné mäkké modelované najvyššie časti hlavného chrbta s hôlnym reliéfom na slienitých vápencoch, slieňovcoch, slienitých či ílovitých bridliciach s jeho západnými rázsochami so skalnatými až bralnými územiami na prevažujúcich vápencoch a dolomitoch s hojnými povrchovými i podzemnými krasovými útvarmi a dolinami Rakšianskou, Gaderskou, Blatnickou, Necpalskou a Belianskou. Spomedzi okolo tristo evidovaných jaskýň v podcelku Bralnej Fatry vynikajú Mažarná (dlhá 134 m) a Horná Túfna (dlhá 85 m). Pohorie patrí povodiu Váhu (priamo aj prostredníctvom

prítokov Revúcej, Oravy a Turca), len maličké územie na juhovýchode odvodňuje Starohorský potok, resp. Bystrica do Hrona. Pohorie je v nižších polohách zalesnené, najcennejšie pralesné porasty sú prísnyimi rezerváciami. Osobitý charakter najvyšších polôh ústredného chrbta - hole (horské lúky) - sú zvyškami areálov historicky odlesnených pre účely pastvy. Ich rozsah sa v súčasnosti znižuje vysádzaním pôvodne sa tu vyskytujúcej kosodreviny najmä za účelom zníženia lavínového ohrozenia. Akcentovaný reliéf a pestrý geologický podklad umožnil zachovanie rastlinných spoločenstiev z rôznych období postglaciálneho vývoja. Vzácné sú spoločenstvá zvyškov reliktných borín na vápencových a dolomitových bralách. Typickým pre hôľne spoločenstvá hlavného chrbta je masový výskyt veternice narcisokvetej (*Anemone narcissiflora*), zvláštnosťou je najmasovejší výskyt treťohorného reliktu tisu obyčajného (*Taxus baccata*) v rámci strednej Európy nad Horným Harmancom. Na území Veľkej Fatry prevažujú horské druhy živočíchov, zo šeliem sa vyskytuje medveď, rys aj vlk, hniezdi tu orol skalný. Pre zachovalosť a výnimočnosť prírody pohoria bol na jeho prevažnej časti územia (s výnimkou väčšiny okrajových častí) vyhlásený národný park.

Názvy informačných panelov

1. Švošovský turisticko-náučný chodník
2. História Švošova
3. Ryby
4. Neživá príroda
5. Stromy
6. Hmyz
7. Lesné plody
8. Obojživelníky a plazy
9. Kvety
10. Cicavce
11. Vtáky

7 OBOŽIVELNÍKY A PLAZY

Svošovský
TURISTICKO-NÁUČNÝ
CHODNÍK

RODINY
Amphibia (amphibians) are vertebrates that can live both in water and on land. They have a unique life cycle, starting in water as larvae and then moving to land as adults. They are found in various habitats, including ponds, streams, and forests.

RODINY
Reptalia (reptiles) are cold-blooded vertebrates with scaly skin. They are found in various habitats, including forests, meadows, and mountains. They are important for maintaining the balance of ecosystems.

RODINY
Snaky (snakes) are cold-blooded vertebrates with scaly skin. They are found in various habitats, including forests, meadows, and mountains. They are important for maintaining the balance of ecosystems.

8 KVETY

Svošovský
TURISTICKO-NÁUČNÝ
CHODNÍK

RODINY
Flora (plants) are living organisms that are anchored to the ground and have the ability to photosynthesize. They are found in various habitats, including forests, meadows, and mountains. They are important for maintaining the balance of ecosystems.

RODINY
Flora (plants) are living organisms that are anchored to the ground and have the ability to photosynthesize. They are found in various habitats, including forests, meadows, and mountains. They are important for maintaining the balance of ecosystems.

RODINY
Flora (plants) are living organisms that are anchored to the ground and have the ability to photosynthesize. They are found in various habitats, including forests, meadows, and mountains. They are important for maintaining the balance of ecosystems.

9 CICAVICE

Svošovský
TURISTICKO-NÁUČNÝ
CHODNÍK

RODINY
Mysličky a netopýři (rodents and bats) are mammals that are found in various habitats, including forests, meadows, and mountains. They are important for maintaining the balance of ecosystems.

RODINY
Netopýři (bats) are mammals that are found in various habitats, including forests, meadows, and mountains. They are important for maintaining the balance of ecosystems.

RODINY
Netopýři (bats) are mammals that are found in various habitats, including forests, meadows, and mountains. They are important for maintaining the balance of ecosystems.

10 VTÁKY

VOVNĚ VTÁKY
Všechny vovně mají podobnou stavbu těla, jsou to malé až středně velké ptáky s dlouhým zobáčkem a silnými nohama. Jsou to typičtí lovci, kteří se živí především hmyzem a malými bezobratlými živočichy. Většina z nich má velmi dlouhý a silný zobáček, který jim umožňuje proniknout do dřeva nebo země po potravu. Většina z nich má také velmi dlouhý a silný zobáček, který jim umožňuje proniknout do dřeva nebo země po potravu.

VTÁKY LOM A TOU
Všechny tyto ptáky mají podobnou stavbu těla, jsou to malé až středně velké ptáky s dlouhým zobáčkem a silnými nohama. Jsou to typičtí lovci, kteří se živí především hmyzem a malými bezobratlými živočichy. Většina z nich má velmi dlouhý a silný zobáček, který jim umožňuje proniknout do dřeva nebo země po potravu.

VTÁKY POKROKOVÉ
Všechny tyto ptáky mají podobnou stavbu těla, jsou to malé až středně velké ptáky s dlouhým zobáčkem a silnými nohama. Jsou to typičtí lovci, kteří se živí především hmyzem a malými bezobratlými živočichy. Většina z nich má velmi dlouhý a silný zobáček, který jim umožňuje proniknout do dřeva nebo země po potravu.

VTÁKY LESNÍ
Všechny tyto ptáky mají podobnou stavbu těla, jsou to malé až středně velké ptáky s dlouhým zobáčkem a silnými nohama. Jsou to typičtí lovci, kteří se živí především hmyzem a malými bezobratlými živočichy. Většina z nich má velmi dlouhý a silný zobáček, který jim umožňuje proniknout do dřeva nebo země po potravu.

VTÁKY VODNÍ
Všechny tyto ptáky mají podobnou stavbu těla, jsou to malé až středně velké ptáky s dlouhým zobáčkem a silnými nohama. Jsou to typičtí lovci, kteří se živí především hmyzem a malými bezobratlými živočichy. Většina z nich má velmi dlouhý a silný zobáček, který jim umožňuje proniknout do dřeva nebo země po potravu.

